

signaalwoorden

Signaalwoorden zijn belangrijke woorden om een tekst snel te kunnen lezen en begrijpen: het zijn de woorden waarmee de schrijver de structuur en gedachtegang van zijn tekst duidelijk maakt. Na een signaalwoord kan er bijvoorbeeld een tegenstelling komen, een voorbeeld, een conclusie of een uitleg. Let dus bij het lezen op signaalwoorden om de tekst beter te begrijpen, en gebruik bij het schrijven signaalwoorden om je tekst beter leesbaar en duidelijker te maken.

Er zijn verschillende soorten signaalwoorden:

- **Opsomming:** ten eerste, en, eveneens, zowel ... als, tevens, daarbij, vervolgens, bovendien, verder, ook, een andere, daarnaast, ten slotte, tot slot.
- **Toelichting/voorbeeld:** zoals, bijvoorbeeld, zo, een voorbeeld, dat blijkt uit, dat komt voor bij, ter illustratie, onder andere, neem nou, u kent het wel, ter verduidelijking.
- **Volgorde:** eerst, vervolgens, dan, daarna, later, voorafgaand, toen, terwijl, voordat, nadat, zodra, intussen, vroeger.
Ook tijdsaanduidingen kunnen een signaal geven: In 1972, een jaar later, op 12 mei, sinds die tijd, enz.
- **Oorzaak/gevolg:** door, waardoor, daardoor, doordat, zodat, te danken aan, te wijten aan, als gevolg van, dientengevolge, had als gevolg, wegens.
- **Doel/middel:** om ... te, door te, door middel van, met behulp van, opdat, daarmee, daartoe, teneinde, met als doel, daarvoor.
- **Voorwaarde:** als, indien, mits, wanneer, tenzij, stel dat, in het geval, aangenomen dat.
- **Reden/verklaring:** want, omdat, dat blijkt uit, hierom, derhalve, aangezien, vanwege, wegens, namelijk, immers, daarom.
- **Vergelijking:** net als, zoals, evenals, hetzelfde als, in vergelijking met, vergeleken met.
- **Tegenstelling of contrast:** enerzijds/anderzijds, niettemin, toch, echter, maar, daarentegen, toch, integendeel, in plaats van, in tegenstelling tot, daar staat tegenover, desondanks.
- **Mate van belangrijkheid:** erg, zeer, bijzonder, meest.
- **Samenvatting of conclusie:** dus, kortom, concluderend, samenvattend, hieruit volgt, uiteindelijk, hieruit kunnen we afleiden, samengevat, alles bij elkaar, met andere woorden, al met al, daarom, dat houdt in, alles overziend, alles afwegend, slotsom.